

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Barlaam et Iosaphat clxxvi

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

De sancto

opera mea dño. Dicunt ei. Et non p̄fidis de operibus tuis q̄ sc̄dm̄ deum sunt. Et ille. Non p̄sumo donec venero ante illum. Aliter em̄ sunt iudicia dei. et aliter iudicia hominũ. Cũ aut̄ eũ adhuc interrogare vellent. ait. Ostendite charitatẽ. et nolite mecum loqui: q̄ occupatus sum. Quo dicto. statim sp̄m̄ cum gaudio emisit. Videbant em̄ eum colligentem sp̄m̄ quẽadmodũ si quis saluaret amicos suos dilectos. Hec in vitas patrum.

De sancto barlaam clxxvi. A

Barlaam cuius historiã iohes damascenus diligẽti studio compilauit. operante in eo diuina gr̄a sanctum iosaphat regem ad fidem pertraxit. Et enĩ cum vniuersa india xp̄ianis et monachis plena esset. surrexit rex quidã prepotens nomine auennir qui xp̄ianos et p̄cipue monachos plurimũ p̄sequeretur. Accidit aut̄ vt quidã regis amicus et in palacio suo primus diuina communitus gr̄a regiam aulam relinqueret. et monasticũ ordinẽ introiret. Qd̄ rex audiẽs p̄re ira infansiens eum per queq̄ deferta inquiri fecit. et vir inuentum ad se adduci madauit. Vidensq̄ eũ villi tunica cooptum et fame maceratũ: qui splendidis vestimentis ornabatur. et multis diuitijs affluere p̄fueuerat. Dixit ei. O stulte ac m̄tis perditẽ. cur honorem in p̄tuelias commutasti. et te ludũ puerorũ fecisti. Cui ille. Si huius a me rationẽ audire desideras: inimicos tuos. p̄cul a te abijcias. Regem autem qui essent h̄mõi inimici querente. ait. Ira

Barlaam

et p̄cupiscẽtia. hec enim impediunt ne veritas videatur. Assideant aut̄ ad audientiam dicendorũ. prudẽtia et equitas. Cui rex. fiat vt loqueris. Et ille. Insipientes ea que sunt despiciunt quasi non sint. ea vero que non sunt quasi sint: app̄bẽdere molitur. Qui aut̄ non gustauerit eorũ que sunt dulcedinẽ. non poterit eorũ que nõ sunt addiscere veritatem. Multa aut̄ illo de mysterio incarnationis et fidei p̄sequente. Rex ait. Nisi tibi in principio promissem q̄ de medio filij iram remouerem. nunc vt igni tuas carnes traderẽ. Surge igitur et fuge ex oculis meis ne vltra te videam. et male te perdam. Vir aut̄ dei tristis abcessit eo q̄ martiriũ perpessus non esset. **I**nterea dum rex liberos non haberet. puer ei pulcherrimus nascitur: et iosaphat appellatur. Congregate aut̄ rege infinitã multitudinẽ vt dijs pro ortu pueri immolarẽt. quinquagintaquinque astrologos puocauit: a quibus quid futurũ esset filio suo diligenter quesuit. Cunctis aut̄ respondentibus cum magnã in potentia et diuitijs futurũ. vnus sapiẽtior ex ipsis dixit. Puer iste qui natus est tibi o rex nõ in tuo erit regno: sed in alio incõparabilẽ meliori. Nam illius quam persequeris christiane religionis vt estimo futurus est cultor. Hoc aut̄ nõ a semetipso sed a deo inspirate dixit. Audiẽs hoc rex et plurimum ex paucis. in ciuitate seorsum palaciũ speciosissimũ p̄strui fecit. et ibi puerũ ad habitandum posuit. ibiq̄ secũ iuuenes pulcherrimos collocauit precipiens illi. vt nec mortẽ nec senectutẽ. nec infirmitatẽ vel paupertatẽ. nec aliquid qd̄ posset sibi afferre tristitiã ei nominarẽt sed omnia iocunda ei proponerẽt. quatenus mens eius leticijs occupata nil de futuris cogitare posset. Si quẽ vero ministrantũ infirmari p̄tingeret. hunc protinus rex precipiebat ei. et aliũ loco eius incolumẽ subrogari. Precepitq̄ ne sibi de xp̄o aliquã facerẽt mentionem. **E**odem tpe erat cũ rege vir quidã christianissimus sed occultus: qui inter nobiles regis principes primus erat. Hic cum aliquũ cum rege ad venandum iuisset. hominẽ quendã pauperem pedem lesum a bestia h̄ntem. et in terra iacentem inuenit. a quo rogat vt se suscipere debeat: q̄ sibi in aliquo forsitan p̄desse posset. Cui miles dixit. Ego quidem te libenter suscipio: sed in quo vtilis inueniaris ignoro. Et ille dixit. Ego sum h̄mõ medicus verborũ. Si em̄ aliquis in verbis ledatur: p̄gruam scio adhibere medelam. Miles aut̄ qd̄ ille dicebat pro nichilo computauit. p̄optet deum tñ ipsum suscipiens eius curam egit. Viri aut̄ qui

De sancto

dam inuidi et maliciosi videntes predictum principem in tanta gratia esse regis: ipsum apud regem accusauerunt quod non solum ad christianorum fides declinasset sed in supergenum conabatur sibi subire turbam sollicitat et sibi consiliarius. Sed si hec inquit ita esse rex scire desideras ipsum secreto aduoca. et vitam hanc cito finiendam commemorata. et idcirco gloriam regni te velle derelinquere. et monachorum habitum assumere asseras quos tamen ignoranter actenus fueras persecutus. Et tunc videbis quid tibi responderit. Que cum rex omnia ut illi suaserant fecisset. ille doli ignarus persusus lacrimis propositum regis laudauit et vanitatem mundi rememorans quantoties hoc adimplendum consuluit: Quod rex audiens et verum esse quod illi dicebant credens. furore repletus est. nichil tamen sibi respondit. Vir autem perpendens quod rex grauiter verba sua acceperat tremens abscessit. et medicum se habere verborum recolens. omnia sibi narrauit. Cui ille. Notum sit tibi quod rex suspicatur ut propter hoc dixeris quod eius regnum velis inuadere. Surge igitur cito et comam tuam tonde. et vestimenta abiectis alium indue. et summo diluculo ad regem ingredi. Cuius rex quod sibi hoc vellet interrogauerit: respondebis. Ecce rex paratus sum sequi te. Nam et si via per quam cupis ire difficilis sit. recuz tamen et risenti facilis michi erit. Sicut enim socium me habuisti in prosperis. sic habebis pariter in aduersis. Nunc igitur presto sum quid moraris. Quod cum ille per ordinem fecisset. rex obstupuit. et falsarios arguens virum ampliori honore dotauit. **F**ilius autem eius in omni sapientia plene edoctus fuit. Admirans autem cur pater sic eum reclusisset. unum de seruis sibi familiarioris secreto de hac re interrogauit: dicens se in multa mestitia positum pro eo quod foras egredi non liceret: adeo ut nec quibus sibi sapet nec potest. Quod pater audiens et dolens. equos idoneos parari fecit et choros plaudentes ante eum mittens. ne quid sibi fedum occurreret diligenter prohibuit. **P**redicto igitur iuvene taliter procedere: quadam vice unum lepulosum et unus cecus sibi obuiauerunt. Quos ille videns et stupens qui sint et quidnam habeant inquisiuit. Et ministri dixerunt. Passiones iste sunt que hominibus contingere solent. Et ille. Omnibus hominibus contingere possunt homini. Negantibus illis respondit. Noti sunt igitur qui hec pati debeant. an sic indefinite proueniunt. Et illi. Et quis hominum futura scire valet. Valde igitur anxius esse cepit. pro incosuetudine rei. **A**lia autem vice quendam valde senem rugosam

Barlaam

habentem faciem et dorsum incuruatum. et cadentibus dentibus balbuciendo loquentem inuenit. Stupefactus igitur discere cupit visionis miraculum. Cuius didicisset quod propter annorum multitudinem ad talem statum venisset. ait. Et quis est huius finis. Dicit ei. Mors. Et ille. Est ne mors omnium vel aliorum. Cuius didicisset omnes mori debere. interrogauit. In quorundam annis hec superueniunt. Et illi. In octoginta vel centum annis senectus inducitur. deinde mors ipsa subsequitur. Hec igitur iuuenis frequenter in corde suo recogitans in multa desolatione erat sed contra pre letitia predebatur. plurimum desiderans in homini dirigere et doceri. **E**t igitur quidam monachus vita et opinione perfectus habitans in deserto terre sennaar nomine barlaam. hic que circa filium regis agebantur per spiritum cognouit et mercatoris habitum sumens ad ciuitatem illam deuenit. Accedensque pedagogo filii regis locutus est dicens. Ego cum negociator sum lapidem preciosum venale habeo. qui cecis lumen tribuit. surdis aures aperit. mutos loqui facit. insipientibus sapientiam infundit. Nunc igitur duc me ad filium regis. et hunc sibi tradam. Cui ille. Uideris homo mature prudentie: sed verba tua prudentie non concordant. Veruntamen cum lapidum notitiam habeas ipsum lapidem michi ostende. et si talis ut asseris fuerit comprobatus: a filio regis honores maximos consequeris. Ad quem ille. Lapis meus in superhanc habet virtutem. Quia qui non habet sanam oculorum aciem. et qui non seruat integram castitatem si forte illum aspexerit: ipsam virtutem quam habet visibiles perdit. Ego autem medicinalis artis non experis video te sanos oculos non habere. filium autem regis audiui pudicum esse. et oculos pulcherrimos et sanos habere. Cui ille. Si sic est noli michi ostendere: quod et oculos sanos non habeo. et peccatis fordesco: Nuncias igitur hec filio regis ipsum ad eum quantum dicitur introduxit. Cuius ergo introductus fuisse. et rex eum reuerenter suscepisset. ait barlaam. In hoc rex bene fecisti quod de foris paruitati apparere non attedisti. Nam rex quidam magnus in curru deaurato procedens cum quibusdam attritis vestes indutis et macie attenuatis obuiaisset. continuo de curru exiliens ad pedes eorum proiciens ipsos adorauit. et surgens in oscula eorum ruit. Proceres autem eius indigne hoc ferentes sed regem super hoc arguere formidantes. fratri eius retulerunt quod rex magnificentie regali indigna fecisset. frater autem regem super hoc redarguit. Et rursus regi consuetudo quod quando aliquis morti tradendus erat. Rex ante eius ianuam preconem cum tuba ad hoc deputata mittebat. Uespere igitur ve-

De sancto

Barlaam

niente ante fratris ianuā tubam sonare fecit. Quōd ille audiēs. et de sua saluatione desperās: totā noctē in somnē duxit. et testamentū fecit. Mane autē facto induit nigris vestib⁹. cū vxore et filijs ad fores palacij lugens accessit. Quē rex ad se ingredi faciēs dixit. O stulte si preconē fr̄is tui cui nichil te deliquisse cognoscis adeo timuisti: quōd precōnes dñi mei in quē adeo peccauit timere nō debeā qui sonabilius michi tuba mortē significāt et terribilem iudicis aduentū michi denunciant. Deinde quatuor: captas fieri iussit. et duas eaz extrinsec⁹ auro vndiq; opiri. et ossib⁹ mortuoz putridis impleri. duas vero pice liniri. et gemmis et margaritis preciosis impleri fecit. Vocansq; illos magnates quos sciebat querimoniā apud patrem deposuisse. quatuor: illas captas ante eos posuit et que preciosiores essent inquisiuit. Illi vero duas deauratas magni esse precij. reliquas vero vilis precij. esse iudicauerunt. Precepit igitur rex deauratas aperiri. et continuo inde fetor: intollerabilē emanauit. Quibus rex. Ne illis siles sunt q̄ gliosis vestibus sunt amici. intus vero immundicia vicioz pleni. Deinde alias aperiri fecit. et ecce odor mirabilis inde exalauit. Quibus rex. Iste illis pauprib⁹ mis quos honoraui siles sunt q̄ et si vilibus vestimentis operiātur. intus tñ omni virtutū odore resplendent. Vos autē solum q̄ deforis sunt attenditis. et que deint⁹ sunt nō consideratis. Sedm̄ igitur illum regē tu quoq; fecisti bñ suscipiēs me. Incipiens igitur barlaam cepit ei de mūdi creatione. et hominis p̄uaricatione. ac filij dei incarnatione. passionē et resurrectione. longū sermonē retexere. nec n̄ de die iudicij. et de retributione bonoz. et maloz multa proferre. et seruientes ydolis plurimū exprobare. ac de eoz fatuitate tale exemplū ponere dicens. **S**agittarius quidā auiculā paruā nomine philomenā capiēs cum vellet eam occidere. vox data est philomene et ait. Quid tibi proderit o homo si me occideris? Neq; em̄ ventrē tuū de me implere valebis. Sed si me dimittere velles tria tibi mandata darē que si diligētī p̄seruares: magnā inde vtilitatē p̄sequi posses. Ille vero ad eius loquelam stupefact⁹: p̄misit q̄ eam dimitteret. si hec sibi mādata p̄ferret. Et illa. Nunq̄ rem que apprehēdi nō p̄t. apprehēdere studeas. De re p̄dita irrecupabili nunq̄ dolcas. Verbū incredibile nūq̄ credas. Nec tria custodi. et bñ tibi erit Ille autē vt p̄miserat eaz dimisit. Philomena igitur per acra volitās dixit ei. Ne tibi homo q̄ malum p̄siliū habuisti et q̄ magnū thesaurū hodie p̄didisti.

sti. Est em̄ in meis visceribus margarita que strucionis ouū sua vincat magnitudie. Quōd ille audiēs valde p̄ristat⁹ est q̄ eam dimiserit. et eam apprehendere conabatur dicēs. Veni in domū meam et omnē tibi humanitatē exhibebo: et honorifice te dimittā. Tu philomena. Nūc pro certo cognoui te fatuū esse. Nam ex his que tibi dixi nullū p̄fectū habuisti q; et de me perditā sed irrecupabili doles et me rēptasti cape cū nequeas meo itinere p̄gere et insuper margaritā tam grandē in meis visceribus credidisti esse cum ego tota ad magnitudinē oui strucionis nō valeas p̄tingere. Sic ergo stulti sunt illi q̄ p̄fidunt in ydolis q; blasfematos a se adorant. et custodios a se custodes suos appellant.

Cepitq; p̄tra fallacē mundi delectationē et vanitatem multa disputare. et plura ad hoc exēpla adducere dicens. Qui corporales delectationes desiderant. et anias suas fame mori p̄mittūt. similes sunt cuidā homini q̄ dum a facie unicornis. ne ab eo deuo: aref. vel veloci⁹ fugeret: in quoddā baratrū magnū cecidit. Dū autē caderet: manib⁹ arbusculā quandā apprehēdit. et in base quadā lubricā et instabili pedes fixit. Respicies vero vidit duos mures vnū album et aliū nigrū incessanter radicē arbuscule quam apprehēderat corrodētes. et iam prope erant vt ipsam absiderēt. In fundo autē baratri vidit draconē terribilē spirantē ignē. et aperto ore ipsuz deuo: are cupientē. Sup̄ basem vero vbi pedes tenebar vidit quatuor: aspidū capita in de p̄dūtia. Eleuās autē oculos vidit exiguū mellē de ramis illi⁹ arbuscule stillās. Oblitusq; piculū in quo vndiq; positus erat. seip̄m dulcedini illi⁹ modici mellis torū dedit. Unicornis autē mortis tenet figurā que hominē semp̄ p̄sequitur et apprehēdere cupit. Baratrū vero mūdus est omnib⁹ malis plenus. Arbuscula vero vniuscuiusq; vita est que p̄ horas dici et noctis quasi p̄ murē albū et nigrum incessanter p̄sumit. et incisioni appropinquat. Basiss vō quatuor: aspidū corp⁹ ex quatuor: elemētis p̄positū q̄bus inordinatis copis cōpago dissoluitur. Draco terribilis. os inferni cūctos deuo: are cupiens. Dulcedo ramusculi delectatio fallax mundi. per quā homo seducitur vt periculū suuz minime intueat. **E** Addidit quoq; dicēs. Siles sunt iterū mundi amatores homi qui tres amicos habuit quoz vnū plus q̄ se. scdm̄ tantum quantū se. terciū min⁹ q̄ se. et quasi nichil dilexit. In magno itaq; piculo posuit. et a rege citat⁹. cucurrit ad primū amicum eius auxiliū querens. et qualiter euz dilexerit semp̄ cōmemorās. Cui ille. Nescio quis

is o homo. habeo alios amicos cū quibus me ho-
die letari oportet quos et amicos amodo posside-
bo. p̄beo tñ tibi duo ciliola vt habeas q̄bus va-
leas opiri. Confusus igitur ad sc̄dm venit. et silr
eius auxiliū postulauit. Cui ille. Non vacat michi
tecum subire agonem. curis em̄ multis circundor
modicū tñ vsq̄ ad hostiū palaciū te sociabo. et sta-
tim domū reuertar. p̄p̄iis vacās negocijs. Tristis
igitur et desperās ad terciū amicū p̄xit. sibi q̄ fa-
cie demissa dixit. Non habeo os loquēdi ad te qm̄
vt debui nō amaui te. Sed in tribulatione circū-
datus. et ab amicis destitutus. rogo vt michi auxi-
liū feras. et michi veniā p̄beas. Et ille hilari vul-
tu dixit. Certe amicum charissimū fatcor te esse. et
tui licet modici bñficiū nō immemor. p̄cedam te et
apud regē interueniā p̄ te. ne in manibus tradat
te inimicor. Prim⁹ igitur amic⁹ est. diuitiarū pos-
sessio. pro quib⁹ homo multis piculis subiacer. Ve-
niente vero mortis termino. nichil ex omnib⁹ nisi
viles accipit ad sepeliendū panniculos. Secundus
amicus est vxor. filij et parētes q̄ tñ vsq̄ ad mo-
numētū secum pergētes protin⁹ reuertitur. suis
vacātes curis. Tercius amicus est. fides. spes et
charitas. et elemosina. et cetera bona opa q̄ nos
cū eximus de corpore p̄nt p̄cedere. et p̄ nobis apud
deū interuenire. et ab inimicis demonib⁹ nos libe-
rare. Hoc insup̄ addidit dicēs. In quādā magna
ciuitate p̄suetudo fuit q̄ hominē extraneū et igno-
tum omni anno in principem eligebāt. Cui omni
potestate accepta quicquid volebat facere licitus
erat. et sine omni p̄stitutione terrā regebat. Illo
igitur in omnib⁹ delicijs p̄manēte. et semp̄ sibi sic
esse estimāte. repente ciues in eū insurgēbant. et
per totā ciuitatē nudū trabētes in remotā insulā
ex ulem̄ transmittēbāt. vbi nec cibū nec vestimen-
tum inueniens fame et frigore v̄gebat. Tandem
quidā alius sublimat⁹ in regno: cum illoz ciuium
p̄suetudinē didicisset. infinitos thesauros ad insu-
lam illam p̄emisit. vbi post annū in exiliū relega-
tus. ceteris fame deficiētib⁹ ille immēsis delicijs
abundabat. Ciuitas hec mundus iste est. Ciues
tenebrarū principes q̄ nos falsa mūdi delectatiōe
alliciunt. nobisq̄ nō sperātib⁹ mors supuenit et in
locum tenebrarū dimergimur. Diuitiarū vero ad
eternū locū p̄missio fit manib⁹ egenor. ¶ **G**igi-
tur cum barlaā p̄fecte filiū regis docuisset. et ipse
eum iam relicto patre sequi veller. dixit barlaam
S. hoc feceris cuidā iuueni filis eris qui cū quā-
dam nobilē noller desponsare vxorē. ipse rennuēs
aufugit. et in quendā locū deueniēs virginē quan-

dam cuiusdam senis pauperis filiam laborantem
et ore deū laudantē vidit. Ad quam ille. Quid est
q̄d agis mulier. Cum em̄ ita pauper sis: gr̄as tñ
agis deo ac si magna recepisses ab eo. Ad quem
illa. Sicut parua medicina sepe a magno languo-
re liberat. sic gr̄az actio i paruis donis magnoz
efficit auctrix donoz. Hec tñ que extrinsec⁹ sunt
nostra nō sunt. sed ea q̄ in nobis sunt et nra sunt.
A deo magna accepi q̄ me ad suā imaginē fecit.
Intellectū michi dedit. ad suā me gloriā vocauit.
et ianuā regni sui iam michi aperuit. Pro tantis
ergo et tā magnis donis ipm̄ laudare puenit. Uti-
dens iuuenis eius prudentiā: eā a p̄re suo in vx-
orē petijt. Cui ille. filias meā accipe nō uales: q̄
diuitum et nobiliū filius es. ego autē pauper sum
Sed cū ille oīno instaret. ait senex. Non possum
eā tibi dare: vt in domū patris tui ducas eam: cū
unica michi sit. Et ille. Apud vos manebo. et vo-
bis me in omnib⁹ p̄sorbabo. Deponēs igitur p̄e-
ciosos ornamentū. habitū senis induit. et apud eū
manens ipsam in vxorē accepit. Postq̄ vō senex
diutius eū probauit in thalamū cum duxit. et im-
mensum pondus diuitiarū quantū vnq̄ viderat si-
bi ostēdit. et omnia sibi dedit. Dixit autē iosaphat.
Conuenienter ista me tangit narratio. et a te hoc
dictū esse de me existimo. Sed dic michi p̄ quōt
annoz es. et vbi puerfarris: q̄ a te nunq̄ volo sepa-
rari. Et ille. Annoz sum. xlv. in desertis terre sen-
naar degens. Ad quē iosaphat. Amplius pater
michi appare. lxx. annoz. Et ille. Si a natiuitate
mea oēs annos meos q̄ris discere: bñ eos existi-
masti. Sed nullo modo a me in mensura vite cō-
putātur quotquot in vanitate mūdi expēsi sunt.
Tūc em̄ in interiore boie mortu⁹ erā. et ānos mor-
tis nunq̄ vite noiabo. Cum igitur iosaphat cum
in desertū seq̄ veller. dixit barlaā. Si hoc feceris.
et tuo p̄sortio carebo. et p̄secutionis fratrib⁹ meis
auctor existā. Sed cum oportunū tempus videris
ad me venies. Barlaā igitur filiū regis baptisās
et in fide oprime instrūēs: eū oscular⁹ est. et ad lo-
cum suum reuersus est. ¶ **P**ostq̄ autē rex filiū
xp̄ianū factū audiuit: in dolore nimio positus est.
Quem quidam amicus suus nomine arabis p̄so-
lans ait. Cognosco rex senē quendā heremitā qui
de nostra secta est qui per oia barlaā filis est. Hic
igitur barlaam se simulans primo xp̄ianoz fides
defendet. deinde se supari p̄mitteret. et oia que do-
cuerat reuocabit. et sic filius regis ad nos redibit.
Assumpto igitur p̄dicto principe magno exercitu
ad querendū barlaā iuit. et heremita illū capiēs:

De sancto

Barlaam

se barlaam cepisse dixit. Quem filius regis audi-
ens captū scz magī in suū amare fleuit. Sed post
modū p dei reuelationē hūc nō esse cognouit. In
gressus igitur pī ad filiū ait. fili mi in tristitia ma-
gna me posuisti. z meā caniciē in bono asti. z lumē
oculoz meoz abstulisti. Quare filiboc fecisti. et
deoz meoz cultū reliquisti? Cui ille. Tenebras pī
fugi. z ad lumē cucurri. errore deserui. z veritatē
agnoui. Noli aut frustra laborare qm nunq̄ a xpo
me poteris reuocare. Sicut enim tibi impossibile
est alitudinē celi manu tāgere. aut maximū sicca
re pelagus sic te istud esse cognosce. Tunc rex ait.
Et quis hoc michi autor est maloz nisi ego qui
tam magnifica tibi feci q̄ nunq̄ aliqs patrū fecit
filio. Quapropter prauitas volūtatis tue. z pten-
tio effrenata aduersus caput meū te insanire se-
cit. Verito astrologi in natiuitate tua dixerūt te
arrogantē z parētib⁹ inobedientē futurū. Nunc
vero si michi nō acq̄ueris a mea discedes filiati-
one z p pte inimic⁹ effectus illa tibi faciā que nec
hostibus aduc feci. Cui iosaphat. Cur rex trista-
ris qz bonoz particeps effect⁹ sum? Quis vnq̄ pī
in filij sui prospirate tristis apparuit. Non ergo
iam patrē vocabo te. Sed si michi aduersaberis:
sicut serpentē fugiā te. Rex igit ab eocū ira disce-
dens arachi amico notā fecit filij duriciā Qui sibi
psuluit vt nō asperis verbis cū eo vtref: qz blan-
dis z len. b⁹ puer meli⁹ traheret. Sequenti igitur
dic rex ad filiū venit. z circūplectēs osculabaf eū:
dicēs. fili dulcissimē: honora caniciem patris tui.
Verere fili patrē tuum. An nescis quale bonū est
patri obedire. z eū lenificare. sicut ecōtra malum
est ipsum exacerbare? Quotquot eīm fecerūt male
perierūt Cui iosaphat. Tēpus amādī z tempus
odiendi z tēpus obediēdi. tēpus pacis z tempus
belli. Nullo eīm modo auertētib⁹ nos a dco obedi-
re debem⁹. siue sit pater siue sit mater. **U**
dens igitur pater eius pstantiam. ait. Exquo vi-
deo tuam pertinaciam. nec michi obedire vis: sal-
tem veni: z ambo pariter veritati credam⁹. Bar-
laā eīm q̄ te seduxit a me vincet⁹ tenet Nri igitur z
vestri cū barlaam pueniāt. z p̄conē mittā. vt om-
nes galilei sine timore veniant. Et disputatione
incepta si vester barlaā obrinuerit vobis crede-
mus. si aut nri nobis p̄sentietis. Qd cū regis filio
placuisse. z illi cū simulatu barlaam ordinassent
quō p̄ri⁹ deberet simulare se fidē xpianoz defen-
dere. z postea se pmittere supari. oēs insimul con-
uenerūt. Cōuersus igitur iosaphat ad nacho: di-
xit. Nosti o barlaā qualr me docuisti. Si igit fidē

quam me docuisti defenderis in doctrina tua vsq̄
in finē vite pmanebo. Si aut supar⁹ fueris: statim
in te meā p̄meliā vindicabo. z cor tuū z linguā
māibus extrahēs dabo canibus: ne aliq̄ ampli⁹
presumāt filios regum in errore mittere. His au-
ditis nacho: tristis z pauidus vebemēter factus
est: vidēs seipm in foueā quam fecit decidisse. z la-
queo suo cōprehensum esse. Animaduertēs igit:
cognouit meli⁹ esse filio regis adherere vt pericu-
lum mortis euadere posset. Rex aut sibi palā dixit
vt fidem suā sine timore defenderet. Unus er-
go rhetoz surgēs dixit. Tu es barlaā q̄ filiū regis
seduxisti? Et ille. Ego sum barlaā qui filiū regis
nō in errore misis sed ab errore liberaui. Et rhetoz
Cum eximij z mirabiles viri deos nros adorau-
erunt quō tu aduersus eos audes insurgere? Et il-
le rīdens ait. Chaldei greci z egiptij errantes:
creaturas deos esse dixerūt. Nam chaldei elemē-
ta deos esse arbitrati sunt. cum creata sint ad vti-
litatem hominū: vt eoz dīationi subiaceāt. z ml-
tis passionib⁹ corrūpantur. Greci quoqz nephan-
dos hoies deos putāt. sicut saturnū quē aiunt fi-
lios suos comedisse. z virilia sibi abscidisse. z in
mare picasse. z venerē inde natā fuisse. z a filio
suo quoqz ioue alligatū z i tarta z picatū esse. Ju-
piter quoqz rex alioz deoz esse describitur. Quē
tū in aialia transformatū sepe dicunt vt adulte-
ria pmitteret. Venerē quoqz deam adulterā esse
dicunt. Nam aliq̄n habuit mebus marrem. aliq̄n
adonidem. Egiptij aut aialia coluerūt. scz ouem
vitulum porcū z hōi. Xpiani aut filiū altissimi
colunt qui de celo descēdit. z carnē assumpsit. Ce-
pit igitur nacho: fidem christianoz euidenter de-
fendere. z rōnibus commūire. ita qz rhetozēs il-
li muti effecti ni. bil oīno respondere sciuerūt. Jo-
saphat igitur vebementer exultabat: eo qz dñs p
inimicū veritatis: veritatē defendisset. Rex autē
furore nimio repletus est. Iussit igitur p̄siliū dis-
solui quasi de his sequēti die denuo tractaturus.
Dixitqz iosaphat patri. Aut magistrū meū permit-
te mecū hac nocte manere: vt simul de responsio-
nibus fiendis crastino pferamus. z tu tuos tecū
assumas z cū eis p̄stas. Aut tuis mecum pmissis
accipe meū. Alioquin non iustitiā sed violentiam
exercebis. Quapropter nacho: sibi concessit spem
aduc hūc qz eū seduceret. Cū igitur fil⁹ regis cū
nacho: domū redissz. Dixit ei iosaphat. Ne putes
me ignorare qs sis? Scio te nō esse barlaam sed
nacho: astrologū. Incipit scz iosaphat viā salutis
ei p̄dicauit. z ad fidem p̄uertēs: mane ad heremū

De sancto

miser. Ubi baptismū suscipiens heremiticā vitam duxit. ¶ Magus autē quidā nomine theodas hec que gerebātur audiēs ad regē venit. et quod filiū suū ad leges patrias redire faceret. permiser. Cui rex. Si hoc feceris: statuā aureā tibi erigā. et ipsi sicut dñs sacrificiū offerā. Et ille. A filio tuo cunctos remoue. et mulieres decoras et ornatas introduci precipe: ut semper cum eo sint et ministrant ei. puercentur et morietur cū eo. Ego autē vnū de spiritibus meis ad eum dirigam qui eum ad libidinem inflāmabit. Nihil enim iuuenes sic potest seducere sicut facies mulierū. Rex enim quidā cū filiū vix habuisset: dixerūt peritissimi medici quod si infra decē annos solē vel lunā viderit lumine oculorū priuabit. Rex igitur in quadā petra spelūca exarsa filiū ibi vsq; ad annos decē manere fecit. Quib; finitatis iussit rex ut omnium rerū genera ante eū adducerentur. et omnium nomina et notitiam possēt habere. Adductis igitur ante eū auro et argēto. lapidibus preciosis. vestibus splēdidis. equis regalibus. et omnium rerū generibus. cū de vniuscuiusq; rei nomine interrogaret: ministri omnium sibi nomina indicabant. Cum autē nomē mulierū discere anxie quereret. spatarius regis ludendo dixit demones eas esse que hoīes seducūt. Rege autē interrogāte filiū quid de oībus quae viderat plus amaret. quod inquit per aliud nisi demones illos quae seducūt hoīes. In nullo esse sicut in his sic exarsit anima mea. Non igitur aliter putes te filiū tuum super erare nisi hoc modo. Rex igitur omnibus ministris eiectis: puellas decoras ei sociant que eū spem ad libidinem puocabant. nec habebat aliū ad quē respiceret. aut cū quo loqueretur vel cū quo vesceret. Malignus vero spiritus a mago missus in iuuenē irruit. et magnū intus caminū ignis accēdit. Malignus igitur spiritus intus inflammabat. puelle autē exteri dūrū excitabāt ardore. Qui se tam fortiter vexari sentiens turbabat et deo se totū recōmendans diuinā consolationē recepit. et oīs temptato abscessit. Deinde quandā puellam pulcherrimā cuiusdā regis filiā sed prece orbatam ad eum misit. Cui cum vir dei predicaret. illa rēdit. Si me ab ydolorū cultu saluare desideras. coniungere michi nuptiarū copula. Nam et xpiani coniugia nō abhorret sed laudat quae patriarche cor et pphe et petrus eorū aplos coniuges habuerunt. Ad quā ille. Inuicem mulier ista michi psequis. Permittit quidē xpianis uxores ducere sed nō his qui permiserūt christo vrginitatē seruare. Et illa. Sit ita ut vis. Sed si animā meam saluare desideras: vnā minimā petitionē michi pface. Concūde me cū

Barlaam

tū hac nocte. et permitto tibi quod summo diluculo efficiar xpiana. Nam si ut dicitis. gaudiū est angel dei super vno peccatore penitentia agente. ipsi autem puerfionis nōne magna merces debet. Semel tū michi acquiesce. et sic me ipsas saluabis. Illa igitur tur rem ante illi fortiter pcutere cepit. Quod demon videns socijs suis ait. Videtis quod puella ista pcutit quē nos nō potuim; pcutere: Venite ergo et in eū fortiter irruam; ex quo pgruū tps inuenimus. Cernēs igitur sanctus iuuenis se tam fortiter captiuatū quae et pcurpiscētia incitabat. et salus vni; puelle diabolo suggerēte ipm pmouebat. la. hūmis infusus orōni se dedit. In qua orōne obdormēs vidit se duci in quoddā paratū decoris florib; exornatū. vbi folia arborū dulcē somnum reddebāt. aura quadam grata agitata. et odorē mirificū emanabant. Ubi fructus visu speciosissimi. et gustu desiderabiles. Ubi sedes posite erant. auro et gemis fabricate. lecti lucidi cū preciosissimis ornamentis. aque limpidissime pterfluētes. Dehinc in ciuitatē ipm introduxerūt. cui; muri ex auro obrizo erant que claritate mirabili refulgebāt. Ubi etherei quidam exercitus cantantes canticū quod auris mortalium nunquā audiuit. Dictū; est ei. Iste est locus beatorū. Cum autē viri vellent eum reducere: rogabat ut eum ibi manere permitterēt. Qui dixerūt. Cum labore multo venies huc. si tū tibi vum inferre poteris. Deinde ad loca teterrima ipsum duxerunt: omnifeditate plena. Dictū; est ei. Iste est locus inultorū. Cum autē euigilasset pulchritudo illi; puelle et ceterarū stercore fetidior ei videbatur. Uex cum maligni spiritus ad thecodam redissent. et ipse eos exp: obraret dixerūt. Prius quā signo crucis signaretur: super ipm irruētes fortiter ipm turbauimus. Ut autē se ipsos signo crucis munuit. nos persecutus est cū ira. Tūc theodas cū rege ad eū intrauit sperās quod ei psuadere posset. Sed pdictus magus captus est ab eo quem cape voluit. et ab eo puerfus baptisma suscepit. et laudabile vitā duxit. ¶ Rex igitur desperās dimisit ei de psilio amicorum mediū regni sui. Ille autē licet desertum toramente desiderar; tū p: opter fidei dilationē ad tps ipsum regnum suscepit. ac in suis ciuitatibus templa et cruces erexit. et omnes ad xpm puerfit. Pater autē tandem filij rōmbus et predicationibus assensum prebens. fidem xpi recepit. et baptismū suscipiens et totū regnū filio suo dimittēs. ipse miserico: die operibus vacabat. et post hoc laudabilē vitā sumit. Josopbat autē barabhiā regē pēnū; dāns plurics fugere voluit: sed spem a ppo captus.

De sancto

Pelagio

vix tandem euasit. Cū ergo p̄desertū p̄geret. cuiusdam pauperi regalē habitū dedit. et ipse in paup̄ rima veste remansit. Diabolus aut̄ multas ei insidias parabat. Aliqū em̄ gladio euaginato in eum irruerat. et cum perire minabatur nisi desisteret. Aliqū in forma ferarum sibi apparebat frendēs et durum mugitum emittens. Ille autem dicebat. Dñs michi adiutor est: nō timebo quid faciat michi homo. Duobus igitur annis in heremo iosaphat vagabundus mansit. nec barlaam inuenire potuit. Tandē aut̄ speluncā inuenit. et are hostiū stans dicebat. Benedic pater bñdic. Cui⁹ vocem barlaā audie⁹ foras exiit. et osculātes se feruentissime sese alterutrū amplexib⁹ p̄stringebāt nec faciri poterāt. Retulit aut̄ iosaphat barlaam omnia que acciderāt. et ille immensas gr̄as egit deo. Mansit aut̄ iosaphat ibidem multis annis in abstinentia mirabili et virtute. Tandem completis diebus barlaā in pace quieuit. Circa annos dñi. cccclxx. iosaphat igitur in anno. xxv. regnū deserens. xxxv. annis heremiticū laborē subiit. Et sic multis claris virtutib⁹ in pace quieuit. et cū corpore barlaam positus fuit. Qd̄ audiens rex barabias illuc cū multo exercitu venit et corpora reuenter assumens in ciuitatem suam transtulit. Ad quoz̄ tumultum miracula multa fiunt.

De sancto pelagio clxxvii. A

Pelagius papa mltre sanctitatis fuit. ac in pontificatu laudabilr se gereus. tandem plenus bonis opib⁹ in pace quieuit. Non

fuit aut̄ iste pelagius p̄decessor sancti gregori⁹: s̄ ali⁹ ante ipm. Huic em̄ pelagio successit iobānes. tercius. iobāni tercio successit benedictus. benedicto pelagius. pelagio gregori⁹. Tpe igitur primi. pelagi longobardi in italiam uenerūt. Et q̄ mul ti hui⁹ historiā ignorare. pb̄atur. ideo eā hic inserē dam deereui. put in histo. longobar. quā paulus longobardoz̄ historiograph⁹ p̄pilauit. et in diuersis cronicis explanata hētur. Hens etenim quedam erat germanica plurimū poplosa q̄ de litoz̄ oceanī p̄te septētrionali egressa cū de insula scādi naria p̄belloy mlt̄a cerra m̄a diuersarūq̄ terraz̄ circuit⁹ tandē pannoniā deuenisset. vltra nō audēs p̄cedere. sedē sibi in ea p̄petue habitationis instituit. Hi primo uinuli. postea longobardi sūt appellati. Dū aut̄ adhuc in germania residerent. agilmundus rex longobardoz̄ septem pueros in piscina a meretrice ad necandū pietos inuenit: quos vno ptu dicā meretriz̄ ediderat. Quos dñ rex casu reptos cū hasta amirans reuolueret. vno eoz̄ hasta regis manu tenuit. Quem rex videns et stupēs nutriti fecit. et laniationē vocauit. magnū eū futurū esse p̄nunciāns. Qui tante p̄bitatis extitit q̄ mortuo rege eū longobardi regē fecerunt.

Per idem fere t̄pus sc̄ anno ab incarnatione dñi. cccclxx. dum quidam ep̄s arrianus. vt ait eutropi⁹. quendā nomine barbā baptisare volēs diceret. Baptisate barbā in nomine patris p̄ filiū in spiritus sancto. filiū et spiritus sanctū utinorē p̄p̄ hoc onidēre volēs. subito aqua disparuit. et baptisandus ad ecclesiā p̄fugit. **P**er idē fere t̄pus floruerūt sancti medard⁹ et gildardus fr̄es vtrini vno die nati. vno die ep̄i p̄secrati. vno die innotui. vno die a x̄po assumpti. Ante verō hoc t̄pus vt in quadā cronica dicitur. sc̄ circa annū dñi. cccc. i. dū intra gallias arriana heresis pullularet. vnitas substantie triū p̄sonaz̄ euidenti miraculo demonst̄at vt ait sigibertus. Dum ess̄ in v̄be vasacensi missam ep̄s celebraret. vidit tres guttas clarissimas equal̄ magnitudinis sup̄ altare emissas que simul defluentes in vnū iuncte gemmā pulcerrimam effecerūt. Quā cum in medio cuiusdā crucis auree posuiss̄. alie gēme que ibi erant de ipsa protinus ceciderūt. Addidit quoq̄ q̄ impijs obscura. et mundis clara videbatur. et q̄ infirmis dabat sanitatē. et adorātib⁹ cruce augebat deuotionem. **P**ost hoc aut̄ longobardis his quidā rex perat nomine aluini⁹ vir quidā fortis et strenuus. Qui cū rege gebidanioz̄ preliū gerēs. eius exercitū p̄riuit. et regem interfecit. Quap̄opter